

Motion

1981/82: 1710

Jan Bergqvist

Arvsrätten för utomäktenskapliga barn

Fr. o. m. 1970 har barn utom äktenskap helt likställt med barn i äktenskap i arvsrättsligt hänseende. Utomäktenskapliga barn ärver fadern och dennes släktingar på samma sätt som barn i äktenskap. Likaså har fadern och hans släktingar arvsrätt efter barnet.

Före 1970 hade utomäktenskapligt barn endast i två fall arvsrätt efter fadern. Barnet skulle antingen vara trolovningsbarn eller också skulle fadern ha genom en särskild arvsrättsförklaring förklarat att barnet skulle ärva honom. Någon arvsrätt mellan barnet och faderns släktingar förelåg inte.

Den nya arvsrätten för barn utom äktenskap gäller både barn födda före den 1 januari och därefter. Är de födda före 1970 omfattas trolovningsbarn och barn med arvsrättsförklaring utan vidare av de nya reglerna. I fråga om rätten för andra utomäktenskapliga barn och deras avkomlingar att ta arv efter fadern eller hans släktingar gäller vissa särskilda villkor. Barnet ärver således, om annan dödsbodelägare, boutredningsman eller den som sitter i boet senast vid bouppteckningen fått kännedom om barnet eller om anteckning om barnet före arvsfallet gjorts i personakt för arvlåtaren eller annan från vilken arvingen härleder sin arvsrätt.

Under de senaste åren finns flera exempel på hur personer som är födda utanför äktenskap haft svårt att hävda sin arvsrätt. Många barn finns inte antecknade i faderns personakt. Det är först från 1968 som alla nyfödda barn utan undantag antecknas. Det finns en möjlighet till retroaktiv anteckning men alla känner inte till den och har inte utnyttjat den. Det förekommer emellanåt att faderns närmaste släktingar aldrig fått kännedom om det utomäktenskapliga barnet. I vissa fall kan anförvanterna t. o. m. tigit med vad de vetat om barnet.

Ansvaret för att rätt personer är antecknade i bouppteckningen ankommer i första hand på bouppgivare och de två gode män som förrättar bouppteckningen. I den mån boutredningsman är förordnad är han också ansvarig. Tingsrätten kontrollerar sedan att de angivna dödsbodelägarna kallats till bouppteckningen. Kontroll sker också med stöd av eventuellt testamente och mot tidigare avliden makes bouppteckning och eventuellt andra handlingar att dödsboägarkretsen är fullständig. Däremot krävs ingen släktredogörelse från pastorsämbetet. Vid t. ex. Stockholms tingsrätt har under senare år släktredogörelse infordrats vid ett enda tillfälle. Inte vid något känt tillfälle har personakterna infordrats av Stockholms tingsrätt.

När den fulla arvsrätten för utomäktenskapliga barn infördes 1970 informerades om detta i olika sammanhang. Justitiedepartementet gav ut

information, banker gav upplysningar i sina broschyrserier, anvisningar utfärdades av riksskatteverket till pastorsämbetena hur retroaktiv anteckning skulle ske m. m. Att informationen inte nådde alla berörda personer är helt klart. Trots detta har det inte gjorts några nämndvärda informationsansträngningar därefter.

Det finns flera möjligheter att bättre skydda arvsrätten för personer som är födda utanför äktenskap. Förslag har t. ex. förts fram på bättre information, systematiska insatser för retroaktiva anteckningar i personakter, skyldighet för tingsrätt att infordra uppgifter i personakter eller skyldighet för pastorsämbetena att till tingsrätt anmäla vissa anteckningar i personakter.

Med stöd av vad som ovan anförts yrkar jag

att riksdagen hos regeringen begär förslag till åtgärder som kan skydda arvsrätten för barn som är födda utanför äktenskap.

Stockholm den 26 januari 1982

JAN BERGOVIST (s)